

www.sharghdaily.ir

چهارشنبه ۶ بهمن ۱۴۰۰
۲۳ جمادی‌الثانی ۱۴۴۳
۲۶ ژانویه ۲۰۲۲

سال نوزدهم • شماره ۴۲۰۵
۱۲ صفحه

اذان ظهر تهران ۱۲:۱۷
اذان مغرب ۱۷:۴۵

اذان صبح فردا ۵:۴۱
طلوع آفتاب ۷:۰۸

fardashargh@gmail.com

روزنامه‌فردا

نور نوشت

امدادرسانی به سیل‌زدهگان زهکلوٲ از توابع شهرستان رودبار در جنوب استان کرمان. عکس: محمدرضا فربود، فارس

پرنده آبی

آیا طالبان در نروژ، زندانی می‌شوند؟

این روزها بحث حضور طالبان در نروژ و اعتراض به این حضور در شبکه‌های اجتماعی و همچنین نهادهای نظارتی در این کشور روز به روز بیشتر می‌شود. از یک سو «انس حقانی» که آمریکا برای دستگیری او مبلغ ۱۰ میلیون دلار پاداش تعیین کرده است، در این هیئت حضور دارد و از سوی دیگر میزان هزینه‌ای که دولت نروژ خرج این سفر کرده، اسباب اعتراض حزب‌های مختلف این کشور را به همراه داشته است. بر اساس گفته «گوری سولبرگ»، مشاور ارتباطات

وزارت امور خارجه نروژ، هزینه کرایه هواپیمای شخصی هیئت طالبان حدوداً ۳.۵ میلیون کرون بوده است. وی می‌گوید به دلایل امنیتی لازم بود تمام هزینه‌های پرواز و سفر شرکت‌کنندگان افغان را تأمین کنند. سایر هزینه‌های این بازدید به هزینه‌های امنیت، حمل‌ونقل، هتل و ملاقات اختصاص دارد که در مجموع در حدود هفت میلیون کرون برآورد شده است. از روز جمعه، انتشار تصاویر هیئت طالبان در یک هواپیمای شخصی در مسیر حرکت به نروژ، توجه زیادی را پیش از دیدار این هیئت به خود جلب کرده است و فعالان افغان و ساکنان نروژ نسبت به این حضور اعتراض کرده‌اند. از نخستین منتقدان دولت، رهبر حزب پیشرفت نروژ- سیلوی لیستهاوگ- بود که در واکنش به این موضوع گفت: «این استفاده بی‌معنی از پول مالیات‌دهندگان برای دعوت از گروه تروریستی افراطی طالبان به یک سفر مجلل به نروژ است. این یک مثال واضح است از اینکه چگونه پول مالیات ما توسط دولت هدر می‌رود. با وجود اینکه هفت میلیون کرون، پول کمی برای وزارت امور خارجه است که ۴۰ میلیارد کرون کمک‌های باورنکردنی را مدیریت می‌کند، اما این موضوع همچنان بی‌احترامی به مالیات‌دهندگان است.» از نظر بسیاری در شبکه‌های اجتماعی این باعث ناراحتی است که مالیات‌دهندگان نروژی برای پرواز طالبان به کشورشان با هواپیمای شخصی پول پرداخت کرده‌اند. آنها پاسخ

می‌خواهند و برایشان جای سؤال بسیار دارد که چرا باید هزینه حمل‌ونقل لوکس به نروژ را با هواپیمای شخصی تأمین کنند. از نظر برخی احزاب نروژ، رفتار طالبان در این مدت نشان‌دهنده عملکردشان بوده و «ساده‌لوحانه است که تصور شود صحبت با آنها در مورد حقوق بشر و حقوق زنان مفید است. [هیئت] طالبان شامل ۱۵ مرد و صفر زن است این خودش گویای همه چیز است. هرچند با افزایش واکنش‌ها، منشی وزارت امور خارجه، شبه‌شب در ایمیلی درباره

طالبان را بررسی کرده است». پس از علنی شدن حضور انس حقانی در ترکیب هیئت طالبان در نروژ، شمار زیادی از نروژی‌ها و افغان‌های ساکن آن کشور، علیه او در اداره پلیس نروژ شکایت ثبت کردند تا به دلیل مشارکت در جنایت‌های ضد بشری، بازداشت شود. در همین حال، شماری از فعالان حقوق بشر علیه مولوی امیرخان متقی، وزیر خارجه طالبان و رئیس هیئت این گروه در سفر به اسلو نیز در اداره پلیس نروژ شکایت کردند و خواستار بازداشت او به اتهام جنایت‌های ضد بشری شدند. هرچند «امیرخان متقی» نسبت به نخستین سفر طالبان به یکی از کشورهای غربی خوش‌بین می‌دهیم. اینکه ما طالبان را برای گفت‌وگو با افغان‌ها و جامعه جهانی به نروژ دعوت می‌کنیم، به رسمیت شناختن طالبان نیست اما ما باید با کسانی صحبت کنیم که در عمل امروز کشور را اداره می‌کنند. ما نمی‌توانیم اجازه دهیم وضعیت سیاسی به یک فاجعه انسانی بدتر منجر شود». روزنامه‌نگاران نروژ جزء دیگر معترضان این حضور بوده‌اند؛ چراکه انس حقانی (عضو ارشد شبکه حقانی و برادر سراج‌الدین حقانی، رهبر آن شبکه) نیز در این هیئت حضور داشته و شماری از روزنامه‌نگاران و فعالان حقوق بشر، با ثبت شکایت از انس حقانی در اداره پلیس نروژ، خواهان بازداشت او شدند. با این حال یوناس کار استوره، نخست‌وزیر نروژ، در پاسخ به آن انتقادات، در گفت‌وگویی با روزنامه داگبلاد گفت: «از قبل و آزادی زنان بروده‌شده از سوی طالبان هستند.

حق‌بان

نگاهی به قانون اعطای تابعیت که اجرائی نمی‌شود

سرگردان همچون بی‌تابعیت

قواعد قبلی نداشته و راهگشا نشد. ۱۳ سال بعد، یعنی دوم مهر ۱۳۹۸ این بار قانون «اصلاح تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل ازدواج زنان ایرانی با مردان غیرایرانی» از تصویب نمایندگان گذشت. بر این اساس، فرزندان حاصل از ازدواج شرعی زنان ایرانی با مردان غیرایرانی که قبل یا بعد از تصویب این قانون متولد شده یا می‌شوند، پیش از رسیدن به ۱۸ سال تمام شمسی به درخواست مادر ایرانی و در صورت نداشتن مشکل امنیتی به تابعیت ایران درمی‌آیند. برای عملیاتی‌شدن قانون در ۳۱ اردیبهشت سال ۱۳۹۹ نیز آیین‌نامه «اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی» از تصویب هیئت وزیران گذشت.

شنیده می‌شود اجرای قانون به کندی پیش می‌رود و مشکلاتی مانع تعیین تکلیف افراد بی‌تابعیت شده است. پیمان حقیقت‌طلب، مدیر پژوهش انجمن دیاران که در زمینه دغدغه‌های زیست مهاجران افغانستانی فعالیت می‌کند، روز یکشنبه در گفت‌وگو با روزنامه «شرق» بیان کرد یک سال بعد از ایلغ آیین‌نامه اجرائی قانون اعطای تابعیت به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی، مدیرکل اداره اتباع خارجی وزارت کشور اعلام کرده است حدود ۹۵ هزار نفر فرزند مادر ایرانی متقاضی دریافت شناسنامه هستند و از این تعداد باید حداقل ۶۰، ۷۰ درصد افسراد به مرور زمان و با تشکیل پرونده به اوراق هویتی خود می‌رسیدند، اما تا آخر مهرماه سال جاری تنها پنج هزار نفر به شناسنامه‌های خود رسیده‌اند. همچنین وی به نقل از مقامات محلی استان سیستان‌وبلوچستان اعلام کرد حدود ۶۰ درصد از کل متقاضیان کشور (یعنی حدود ۵۵ هزار نفر) متعلق به همین استان هستند، اما پرونده هیچ‌کدام از متقاضیان حتی به مرحله استعلام

ابراهیم ایوبی وکیل دادگستری

بر اساس ماده ۱۵ اعلامیه جهانی حقوق بشر، هر فرد حق برخورداری از تابعیت دارد و هیچ‌کس را نباید خودسرانه از آن محروم کرد. اصل ۴۱ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تابعیت کشور ایران را حق مسلم هر فرد ایرانی می‌داند و دولت جز در مورد درخواست خود شخص یا پذیرش تابعیت کشوری دیگر، حق سلب تابعیت ایرانیان را ندارد. احکام مربوط به تابعیت به قانون مدنی مصوب سال ۱۳۱۳ برمی‌گردد. از دو روش خاک و خون، قانون مدنی خون را به عنوان منشأ اصلی تابعیت قرار داده و فرزندی که در هر کجای دنیا از پدر ایرانی زاده شود، تابع ایران خواهد بود. البته متولدین در ایران به‌طور محدود و با شرایطی از طریق خاک می‌توانند تبعه ایران شوند. ازدواج گسترده مردان افغانستانی با زنان ایرانی و به دنیا آمدن فرزندان بدون داشتن تابعیت مشخص به افزایش افراد بی‌تابعیت دامن زد.

در ۲ مهر ۱۳۸۵ طرحی در قالب ماده‌واحده با عنوان قانون «تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی» به تصویب مجلس رسید. در صدر این مصوبه آمده است: «فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداقلر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند، می‌توانند بعد از رسیدن به سن هجده سال تمام تقاضای تابعیت ایرانی نمایند. این افراد در صورت نداشتن سوءپیشینه کیفری یا امنیتی و اعلام رد تابعیت غیرایرانی به تابعیت ایران پذیرفته می‌شوند». این متن تفاوت چندانی با

یادداشت

ادای دین دانشگاه به جامعه

ضرورت حفظ دکتر رضامیدی

فاطمه مقدسی ـ جلال کریمیان

ضایعه‌ای برای دانشگاه تهران و البته علوم اجتماعی دانشگاهی است. امیدی از چند جهت نقطه عطفی در جذب‌های صورت‌گرفته در چند سال اخیر دانشکده علوم اجتماعی داشگاه تهران به شمار می‌رفت؛ ۱. او تنها نظریه‌های نابرابری را تکرار نمی‌کرد، بلکه به پشتوانه دانش و تجربه‌اش در اقتصاد و بودجه‌ریزی، آثار و داده‌های اقتصادی را برای تبیین روندهای گسترنده نابرابری و همچنین توصیف دقیق‌تر پدیده نابرابری در

کشور به کار می‌گرفت. تحلیل آمار و ارقام برای گفتن از نابرابری و بهره‌بردن از آخرین یافته‌های جهانی لازمه ایجاد جریان‌های اصیل در حوزه عدالت‌خواهی است و این کاری است که امیدی شاخص‌ترین چهره آن است. ۲. امیدی برخلاف بسیاری از استادان جذب‌شده در دانشکده، چهره مستقلی بود. او در دولت روحانی از معدود استادانی بود که انتقادهای تندش به سیاست‌های رفاهی دولت را چه در درون دولت و از طریق مذاکره و چه در عرصه عمومی پیوسته مطرح می‌کرد و ترسی از ملامت‌ها نداشت. یکی از شجاعت‌های علمی او در ماجرای افزایش قیمت بنزین رخ داد؛ جایی که او به‌صراحت و در جلسات حضوری حکمرانان کشور را از عواقب آن بر حذر داشت.

خبرگزاری فرانسه: «تدروس آدهانوم» یکی از چهره‌های شناخته‌شدهٔ متقابلۀ جهانی با کرونا قرار است به‌عنوان تنها گزینه ریاست سازمان بهداشت جهانی کاندیدا شود. او نخستین رئیس آفریقایی این سازمان جهانی است، اما مهم‌ترین مخالف آدهانوم کشور زادگاهش اتیوپی است. دولت اتیوپی بابت اظهارات آدهانوم مربوط به اوضاع انسانی در تیگرای، خاستگاه رئیس سازمان بهداشت جهانی، منتقد اوست.

یورونیوز: راک کابوره، رئیس‌جمهور یورکتافاسو به دست سربازان شورشی این کشور بازداشت شده است. برخی از سربازان خواستار برکناری فرماندهان ارتش و در اختیار گذاشتن منابع بیشتر برای مبارزه با شبه‌نظامیان اسلام‌گرا شده‌اند. رسانه‌های خارجی گزارش کرده‌اند کابوره در یک اردوگاه نظامی از سوی سربازان شورشی بازداشت شده است.

حق‌بان

نگاهی به قانون اعطای تابعیت که اجرائی نمی‌شود

سرگردان همچون بی‌تابعیت

نهادهای امنیتی هم نرسیده است! هرچند در ماده ۱۳ آیین‌نامه عدم ارسال پاسخ روشن ظرف سه ماه توسط مرجع امنیتی به منزله فقدان مشکل امنیتی تلقی می‌شود و اداره ثبت احوال موظف به صدور کارت ملی و شناسنامه برای فرد مورد نظر شده است، در شیوه‌نامه اجرائی شرط زمان حذف شده و برای صدور اوراق هویتی مهلتی دیده نمی‌شود که برخلاف فلسفه وضع قانون یعنی تعیین تکلیف افراد بی‌هویت و تابعیت است. در تبصره یک، قانون در صورت فوت یا در دسترس نبودن والدین و وجود ابهام در نسب، احراز نسب را با دادگاه صالح می‌داند که اکنون در صلاحیت دادگاه خانواده است. نیازمندی دعوی اثبات نسب به انجام آزمایش DNA و عدم تمکن مالی بسیاری از این خانواده‌ها، خود تبدیل به معضل دیگری شده است. البته در قانون آیین دادرسی مدنی افسراد فاقد تمکن مالی از پرداخت هزینه‌های دادرسی با اثبات اعسار خود معاف شده‌اند، اما آزمایش DNA مربوط به بخش کارشناسی بوده و هزینه‌های مربوطه جزء هزینه‌های دادرسی تلقی نمی‌شود. جالب است که در سایت سازمان ثبت احوال کشور، صفحه‌ای با عنوان «صدور شناسنامه برای فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی (مشمولین ماده‌واحده)» دیده می‌شود که متوسط زمان ارائه خدمات پس از اخذ کلاسسمان انگشت‌نگاری، تنظیم سند و صدور شناسنامه در همان روز پیش‌بینی شده است! پایبندی نهادهای مجری به مدت سه‌ماهه استعلام طبق آیین‌نامه و معافیت خانواده‌های بی‌بضاعت از پرداخت هزینه آزمایش DNA (که در قالب امضای توافق‌نامه‌ای میان سازمان‌های بهزیستی کشور و پزشکی قانونی مقدور است)، روند اجرای قانون را تسریع خواهد کرد.

یادداشت

ادای دین دانشگاه به جامعه

ضرورت حفظ دکتر رضامیدی

فاطمه مقدسی ـ جلال کریمیان

۳. قرابت تجربه اجرایی و سیاستی دکتر امیدی در مهم‌ترین نهادهای سیاست‌گذاری کشور، از سازمان برنامه و بودجه گرفته تا وزارت کار و راهه اجتماعی، با فعالیت علمی و آکادمیک او نقطه قوت اصلی دکتر امیدی است. شاید در میان اساتدان علوم اجتماعی، کمتر نمونه‌ای می‌توان پیدا کرد که تا این اندازه فعالیت‌های نظری و اجرایی‌اش پیوند داشته و در هر دو حوزه تسلط کافی داشته باشد.

۴. امیدی جزء معدود استادانی است که با وجود دسترسی و امکان استفاده از رانت پژوهش در دولت قبل، به جای استفاده شخصی، بدون مزد و منت بستری برای فعالیت پژوهشی بسیاری از دانشجویان فراهم کرد و در بسیاری پژوهش‌ها، علی‌رغم همکاری و اثربخشی، کمتر نامی از خود آورد.

۵. شیوه تدریس امیدی در همین مدت اندک حضورش در دانشگاه، به‌روزبودن، همه‌شمول‌بودن، معطوف به میدان بودن و پیگیری‌اش برای فعال‌کردن همه دانشجویان می‌توانست، نمونه بسیاری خوبی از یک شیوه تدریس پویا باشد.

متأسفانه تجربه نشان می‌دهد تصمیم‌گیران در کشور کمتر پذیرای توصیه‌هایی این چنینی هستند. قطعاً برای کسی مانند امیدی، نبودن در دانشگاه به معنای دست‌شستن از حیات علمی و اجتماعی نیست، او فعالیت‌هایش در عرصه عمومی و دستگاه‌های برنامه‌ریز را برای پژوهش و روشنگری در موضوع نابرابری ادامه خواهد داد. این دانشگاه است که باید در جست‌وجوی کسی همچون او باشد تا بتواند بخشی از دین خود برای طرح مسائل واقعی، جامعه در فضای علمی را ادا کند. فقدان امیدی، لطمه‌ای بزرگ برای آینده و اکنون دانشگاه خواهد بود.

شرق: افتتاحیه نمایشگاه آثار محمود کلاری فیلمبردار شهیر سینمایی ایران روز جمعه ۸ بهمن از ساعت ۱۶ در گالری ایران‌شهر برپا است. این نمایشگاه تا ۲۸ بهمن در خیابان کریم‌خان زند، خیابان آبان جنوبی (عضدی)، خیابان سینبد، پلاک ۱/۶۹ ادامه دارد. آخرین نمایشگاه عکس کلاری با عنوان «فروپاشی دیوار برلین» در خانه هنرمندان بود.

دیلی‌میل: کت کوردیتر، زن ۴۲ساله انگلیسی اهل کمبریج شایر، سرطان درجه دو تخمدان دارد و چند سال دیگر بیشتر زنده نخواهد ماند. او تصمیم گرفت از فرصت باقی‌مانده‌اش برای ماجراجویی استفاده کند. او مسیر چهارهزارو ۸۲۸ کیلومتری از لاکومرا در جزایر قناری تا بندر انگلیسی در آنتیوکارا در ۴۲ روز و هفت ساعت و ۱۷ دقیقه طی کرد.

رویترز: اولین قاضی زن دیوان عالی پاکستان در اسلام‌آباد، پایتخت این کشور، سوگند یاد کرد. عایشه مالک، ۵۵ساله، اکنون به همراه ۱۶ همکار مرد دیگر در دیوان عالی این کشور با اکثریت مسلمان در یک جایگاه می‌نشیند. وکلا و فعالان گفته‌اند این یک پیروزی نادر پس از چندین دهه مبارزه برای به‌دست‌آوردن نمایندگی برای زنان بود.

بی‌بی‌سی: جولیان آسانژ می‌تواند از دادگاه عالی بریتانیا درخواست کند مانع استرداد او به آمریکا شود. دادگاه عالی بریتانیا در حکمی گفته است آقای آسانژ نکته قانونی «قابل بحثی» را مطرح کرده که دادگاه عالی در این کشور ممکن است بخواهد آن را مدنظر قرار دهد. این حکم به معنی این است که فعلاً استرداد او به آمریکا به تعویق می‌افتد.